

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Secunda. Quid, & quotuplex sit signum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

quam potentiam in cognitionem alterius; dixi ad summum secundum habitudinem, quia actualis deductio est merum accidens, nam sopitis omnibus potentis & sensibus naturaliter fumus significat ignem. Sed pro Connubricensibus.

VIII.
Non omnia
que ponuntur
in defini-
tione sunt de
essentiâ defi-
niti.

Arguitur: Illa que ponuntur in definitione, sunt de essentiâ definiti, sed uterq; respectus ponitur in definitione; ergo uterq; erit de essentiâ. R. negando ma. nam non omnia, que essentialia sunt tantum in definitione exprimentur, sed etiam nonnunquam & sat frequentè ea, que sunt propria propter majorem claritatem & meliorem intelligentiam.

Instatur: Illa debent censei poni essentialiter in definitione, quorum unum sine altero intelligi nequit, sed unus respectus sine altero intelligi nequit; ergo directè uterq; ponitur in definitione. Probatur mi. unus sine altero referri nequit; ergo nec unus sine altero intelligi nequit. R. negando mi. cum suâ probatione, & ratio patet ex dictis. Deinde sequeretur, quòd signum esset ens per accidens, nimirum compositum ex duabus relationibus diversæ speciei, que non habent se per modum actûs & potentia; quia certum est, signum & signatum esse correlativè opposita; ergo fundamentum adæquatum correlationis, que vocatur significatio passiva, est res significata, sicut & significationis activæ fundamentum adæquatum est ipsum signum, oppositorum enim eadem est ratio. Sed

Urgetur. Dantur multæ aliæ relationes, que essentialiter diversa respiciunt; ergo etiam signum poterit essentialiter diversa respicere, scilicet signatum & ipsam potentiam; probatur aut, quia relatio generis essentialiter respicit diversas species, spiratio passiva respicit Patrem & Filium, veluti duos spirantes; ergo. R. negando consequentiam: Quia non ex eo quòd aliqua relatio possit plures respicere terminos, dicitur præcisè signi rationem formalem esse respectum ad signatum. sed quia per hunc respectum completur inesse signi adeoq; superflue additur alter respectus ad potentiam, tanquam esset essentialis.

QUÆSTIO II.

Quotuplex sit signum?

I.
Signum pri-
mo multipli-
citer dividitur.

Scotus 4. d. 1. q. 2. D. Thomas 4. d. 1. q. 1. a. 1. Ricchardus & Theologi communiter signum primò dividunt in *Rememorativum*, *Demonstrativum* & *Prognosticum*. Item in *Practicum* & *Speculativum*. Signa *rememorativa* appellant ea, que aliqua præterita in memoriam revocant, hujusmodi est, quod Deus statuit in iride Genesis 6. ubi dicit: *Ponam arcum in nubibus cæli & recordabor fæderis mei*: Signa *demonstrativa* ea sunt, que præsentia demonstrant, ut fumus ignem, gemitus dolorem: *Prognostica* verò sunt, que futura & ventura denuntiant, ut visio Iridis denuntiat nobis nunquam futurum Catalysimum, & venturam pluviam, & talia sunt etiam varii colores, tum in lunatum in sole. Juxta illud Poëtæ: *Ceruleæ plu-*

vias denuntiat igneus Euros, & alterum Pallida luvina pluit, rubicunda fluat, alba serenat. Signa *Practica* ea dicuntur, que non modò aliquid significant, sed etiam illud quod signant, efficiunt, & talia sunt Sacramenta, que sunt invisibilis gratiæ visibilia signa, eamq; efficiunt & causant, an Physicè vel moralitèr? non est hujus fori; *Signa Speculativa* sunt, que signatum suum non efficiunt sed tantum ad ejus cognitionem ducunt, imò & plura alia adferri solent, verumtamen quia vel ad propositum non spectant, vel ad ea de quibus hic agam reducuntur, ideò enumerationem eorum omitto. Quantum pertinet ergo ad præsens institutum, aliqui signum ut sic dividunt in *formale & instrumentale*; *formale* vocant *rationem cognoscendi non cognitam*, & sunt species tam expressæ quam impressæ; *Signum instrumentale* appellant *rationem cognoscendi cognitam*, id est, que prius cognita, postea ducit in cognitionem alterius, sed quia in questione præcedenti exclusi signa formalia à ratione signorum, nihil amplius de iis agendum restat. Signum itaq; propriè & primò dividitur in *naturale & adplacitum*, seu ut D. Augustinus loquitur lib. 2. Doct. Christi. cap. 1. *Signorum alia sunt naturalia, alia data*: *Naturalia* sunt, que sine voluntate atq; ullo appetitu significandi præter se aliquid aliud ex se cognosci faciunt, sicut est fumus significans ignem, non enim volens significare id facit sed rerum expertarum animadversione & notatione cognoscitur, ignem subesse, etiam si fumus solus appareat; sed & veltigium transeuntis animantis ad hoc genus pertinet, & vultus irati, seu tristis affectionem animi significat, etiam nullà ejus voluntate: id est absq; aliqua institutione & cap. 2. ait: *Data verò sunt, que sibi quæque viventia invicem dant ad demonstrandos, quantum possunt motu animi sui vel sensa aut intellecta qualibet*: Nec ulla causa est nobis significandi, id est, signum dandi, nisi ad depromendum & trajiciendum in alterius animum, id quod in animo gerit is, qui signum dat. Brevitèr, *signum naturale independentèr ab institutione, & adplacitum dependentèr significat*. De hac ergo divisione queritur, primò, an bona sit & adæquata? secundò, an Relatio signi ad suum signatum sit realis, vel rationis? non queritur autem de relatione signi adplacitum, quia de hac communiter sentiunt, quòd sit denominatio extrinseca, aut si est relatio, quòd ea vel erit rationis vel aliqua moralis. Quantum ad primum; duplex est sententia, Affirmativa una, altera negativa; negativa putat, quòd dentur aliqua signa, que nec sunt naturalia, nec ex institutione, & tale vocant signum ex consuetudine, quale dicunt esse illud, quod canis domum rediens significet adventum Domini, &c. Attramen contra hanc sententiam

DICO I. *Divisio signi in naturale & adplacitum est adæquata.* Hæc est communior Scottistarum & in Scholis & Probatur, tum auctoritate D. Augustini sic dividitis, tum ratione. Quia omne signum vel ex institutione hominum, vel est independentèr ab institutione hominum; si est ex institutione hominum, est adplacitum; si autem est independentèr à tali institutione, erit naturale; ergo adæquate dividitèr.

dividetur signum in naturale & adplacitum: Major patet, quia non est assignabile aliud aliud signum, ergo. Probatur aut. si esset aliud aliud, maxime esset illud, quod Adversarii vocant signum ex consuetudine, sed tale est signum naturale, ergo ma. est authorum. Probatur mi. quia adventus canis ante adventum Domini, vel pulsus quo auditus canis, aut felis ad mensam accurrere solet, est naturale, quia est independentè ab hominum institutione; ergo naturale, parum enim est aliquid sit signum intrinsicè alteri connexum & adnexum, an verò extrinsecè ad hoc, ut sit signum naturale, nam omnia signa naturalia dico dummodo non dependeant ab institutione.

specu naturæ humanæ est signum fundamentalitè; relatio verò per quam significatur Sacramentum & natura humana dicitur, signum formalitè: hoc prænotato ad dubium resolutivè

Dico 2. *signum naturale ut sic formalitè sumptum, non semper consistit in relatione reali, ali-quando tamen sic consistit.* Probatur 1. p. Essentia divina est signum naturale respectu omnium possibilium & contingentium, sed essentia divina non dicit relationem realem ad creaturas, ergo. Confirmatur: Iris est signum naturale futuræ pluviae; sed iris non dicit realem relationem ad pluviam; ergo. Probatur: quia ex Scoto, ut sit relatio realis, requiritur, ut etiam ejus terminus sit existens, sed tunc non est terminus existens, quia denuntiat primò venturam pluviam. Probatur etiam secunda pars: Quia fumus respectu ignis existentis habet omnes conditiones requisitas ad relationem realem, itè bruti cognoscunt multa median-tibus nonnullis signis & speciebus inpressis, sed bruti nihil cognoscunt per relationem rationis, quia institutionem non apprehendunt; ergo per signa naturalia realia, quod est intantum.

V.
Signum natu-
rale non
semper con-
sistit in rela-
tione reali.

III.
Dices: Iris est signum nunquam deinceps futuri Catachlysmi 9. Gen. sed illud nec est naturale, nec est adplacitum; ergo non est adæquata divisio in signum naturale seu natum & datum. Probatur mi. quòd non significet ex institutione, quia tale definitur, quòd sit significans ex voluntate hominum, sed hoc non significat ex voluntate hominum, nec naturale, quia quòd est naturale, semper idem debet significare; sed iris ante diluvium non significabat idem, ergo. R. concessa ma. negando mi. pro secunda parte, scilicet quòd non sit adplacitum, unde ad probationem dico, quòd quando signum adplacitum describitur, quòd sit illud, quòd significat ex hominum institutione quòdque illi instituerunt, non verò universalitè, quasi non posset etiam Deus instituere signa adplacitum. Ad secundam probationem dico, quòd idem manens idem sine ullà variatione, non quidem possit aliud significare, si tamen variari intrinsicè potest per aliquam denominationem extrinsecam, sicut contingit in iride, quæ sub alio & alio respectu aliud & aliud significat, ex institutione fœdus inter Deum & genus humanum, ex naturà venturam pluviam.

Instabis, illud signum, quod habuit Cain, Genes. quarto, ex institutione vel naturale fuit, sed hoc nec potest dici fuisse ex instituto nec naturale. Probatur mi. non ex instituto & adplacitum, quia alioquin nullus agnovisset ipsum signum, nisi à Deo fuisset revelatum, de quà revelatione non constat, nec potest dici naturale, quia sic quilibet homo haberet illud, quod est figmentum, ergo. Etiam illud signum fuisse adplacitum seu ex institutione, quale autem fuerit, controvertitur nec in scripturà aliquid determinatè statuitur, & Judæi de hoc plurima fabulantur inania, quare puto hoc signum fuisse gemitum & crebra ejus suspiria, ut testatur D. Hieronymus epist. 115. Nam ubi in vulgari editione legitur: *Ero profus-gem & vago*, Septuaginta habent: *Ero gemens & suspirans*, unde ex illo gemitu & suspiris homines commovebantur, ne illud occiderent, quare in formà responderi potest sicut supra.

IV.
Quoad alterum dubium resolvendum prænotandum est, quòd signum sit nomen concretum, cujus forma est semper relatio significationis ad suum signatum; subjectum autem est illud in quo fundatur talis relatio, & vocatur signum fundamentalitè, sicut significant Sacramenta gratiam, & vox homo re-

Dices: Falsum esse, quòd ad terminum non existentem non detur relatio realis, ergo fundamentum conclusionis ruit. Probatur aut. quia aptitudo in me ad ridendum est relatio realis, sed hæc refertur ad terminum non existentem, verbi gratià, ad actum ridendi; ergo falsum est dicere: relationem realem necessariò prærequirere terminum existentem. R. Illam relationem aptitudinis esse realitè eandem cum illo, cujus est aptitudo, adeoq; esse realem ex parte fundamenti, esse tamen relationem rationis ex parte termini, neq; hoc majorem patitur difficultatem, quàm quòd relatio dependentiæ creaturæ ad Deum, quæ juxta Scotum est eadem realitè cum fundamento, sit relatio rationis ex parte termini, scilicet ex parte Dei, qui nullam dicit relationem realem ad creaturam, & sic intelligenda est conclusio, quòd quantum est ex parte rei significatæ seu termini significationis activæ, quæ est in signo naturali relatio significationis passivæ sit tantum rationis, licet ex parte ipsius signi naturalis sit relatio realis aptitudinalis significationis. Sed pro Complemento

VI.

Quæres: An Causa possit esse signum respectu sui effectus? R. Plures esse causas, quæ sunt etiam signa suorum effectuum, non tamen omnes. Probatur quoad primam partem: Quia nubes gravida est signum futuræ pluviae, & tamen etiam est ejus causa, si non efficiens saltè materialis; Cometæ sunt signa effectuum extraordinariorum & tamen etiam sunt eorum causæ; Item Sacramenta gratiam & significant & causant, quod verò non omnes patet: quia materia & forma sunt causa compositi, & tamen non sunt signum, alioquin esset quid relativum, item Pater est causa Filii & tamen non dicitur ejus signum; Et Deniq; Deus Optimus maximus est Causa prima omnium rerum creaturarum, & tamen non dicitur esse earum signum.

VII.
Non omnes
causæ sunt
signa effe-
ctuum.